

Nr 722

Av herrar **Magnusson** i Borås och **Björkman**, i anledning av *Kungl. Maj:ts proposition nr 54, angående reformering av den obligatoriska skolan m. m.*

(Lika lydande med motion nr 598 i Första kammaren)

Omsorgen om den uppväxande generationen och ansvaret för familjens samhörighet har varit de två ledmotiv, som bestämt intensiteten i Sverige-esternas ansträngningar att skapa och vidareutveckla bildningsanstalter, där den grundläggande utbildningen kunnat ges de estniska barnen på deras eget modersmål. För att lösa detta problem har de estniska målsmännen gjort stora upppoffringar. Estniska folkskolan i Stockholm startades således med av målsmännen själva tillskjutna medel, och den arbetade fram till höstterminen 1954 utan annat ekonomiskt stöd än ett mindre årligt bidrag från Stockholms stad. Först fr. o. m. budgetåret 1954/55 har statsbidrag utgått till den estniska folkskolan i Stockholm.

I och med grundskolereformen kommer den 6-åriga estniska folkskolan i Stockholm i ett kritiskt läge. Den hittills föreliggande utredningen i grundskolefrågan har icke tagit någon slutlig ställning till enskilda folkskolors ställning inom grundskolans ram. Därför är den estniska folkskolans fortsatta utveckling oviss. Huruvida den kommer att behålla sin hittillsvarande betydelse blir bl. a. beroende av om den kan utrustas med ett högstadium.

Stiftelsen för Estnisk Mellanskola i Stockholm har i september 1960 hos Kungl. Maj:t gjort framställning om statsbidrag till avlöning av lärare vid ett till Stockholms estniska folkskola knutet försöksskolans högstadium. Denna framställning avstyrktes av skolöverstyrelsen i utlåtande den 10 januari 1962 med motivering »att det anförda syftet att låta estniska ungdomar få del av det nya skolsystemets (enhetsskolans) fördelar även uppnås, om eleverna placeras i kommunens skolor». Därjämte vore, ansåg överstyrelsen, en organisation med ett enparallelligt högstadium, som här skulle ifrågakomma, ur pedagogisk synpunkt synnerligen olämplig.

Den estniska folkskolans framtid har gjorts beroende av detta överstyrelsens ställningstagande. Denna för Sverige-esterna livsviktiga angelägenhet borde dock kunna lösas i positiv anda. För att få till stånd en organisk enhet av de båda estniska skolorna i Stockholm — den estniska folkskolan och det estniska gymnasiet — bör enligt vår mening den nuvarande 6-åriga folkskolan såsom påbyggnad få ett grundskolans högstadium.

I estniska folkskolan läser under innevarande år 170 elever. Erfarenheten har visat, att ett ytterst obetydligt antal elever efter sjätte skolåret fortsätter sin skolgång i någon annan skolform än sådan som för fram till studentexa-

men. Behovet av ett differentierat högstadium är alltså mycket litet. Det skulle räcka med ett treårigt högstadium, som fyller ut luckan mellan den 6-åriga estniska folkskolan samt det estniska gymnasiet.

Frågan om att anskaffa kvalificerade lärare med estniskt ursprung torde icke erbjuda något problem. Det är att märka att flertalet lärare vid det estniska gymnasiet — vilket tidigare haft klassavdelningar med samma undervisning som i svensk realskola men av ekonomiska skäl måst upphöra därmed — varit nödsakade att skaffa sig även annat arbete än gymnasiet kunnat erbjuda dem. Ytterligare ett antal ester finnes i Stockholm med erforderliga examina för läraryrket och med intresse härför, vilka är helt sysselsatta på andra områden.

Förutsättningen för ett högstadium vid den estniska folkskolan i Stockholm är att staten åtager sig kostnaden för verksamheten. Vi förordar att detta sker.

Vi vill erinra om att en estnisk folkskola finnes även i Göteborg. Denna har emellertid ännu ej hunnit längre än till andra årskursen, varför frågan för denna skolas del ej har aktualitet.

Vi åberopar det anförda och hemställer,

att riksdagen måtte besluta, att den estniska folkskolan i Stockholm skall, så snart ske kan, förses med ett högstadium, avsett att möjliggöra direkt övergång från denna folkskola till det estniska gymnasiet, ävensom att härför erforderliga kostnader skall bestridas av motsvarande anslag för den svenska grundskolan och i enlighet med för denna gällande grunder.

Stockholm den 23 mars 1962

Tage Magnusson

i Borås

Folke Björkman